

16.6.2017

1303/03.01.08/2017

Sosiaali- ja terveysministeriölle
STM Kirjaamo

Viite: Lausuntopyyntö 5.5.2017, STM037:00/2017

Asia: STM:n lausuntopyyntö; Luonnos valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden toimintojen keskittämisestä

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden toimintojen keskittämisestä.

Asetuksen tavoitteena on löytää keinot parantaa hoidon laatua ja potilasturvallisuutta, taata kaikille yhtäläinen oikeus parhaaseen hoitoon sekä käyttää terveydenhuoltoon tarkoitettut resurssit mahdollisimman tehokkaasti. Pääministeri Juha Sipilän hallitus on sopinut strategisessa hallitusohjelmassa alueellisesta erikoissairaanhoidon uudistuksesta, jolla tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntauudistuksen toimeenpanoa vuoden 2019 alusta lukien. Lääketieteen kehitys on erityisen nopeaa erikoissairaanhoidossa. Tämä edellyttää, että vaikuttavat hoitomenetelmät otetaan yhdenvertaisesti ja kustannustehokkaasti käyttöön uuden tiedon ja tutkimustulosten myötä.

Työ- ja elinkeinoministeriön osalta tämä lausunto puoltaa kehitystä, joka tukee kansallisesti **vahvojen ja verkottuneiden osaamiskeskittymien perustamista**. Terveysalalla tämä merkitsee kansallisia yhteistyömalleja ja verkottuneita keskuksia, joista saa sekä korkeatasoista hoitoa että joissa tehdään korkeatasoista tutkimusta uusien hoitojen ja teknologioiden kehittämiseksi.

Terveysalan kasvustrategia

Kansallisen terveystalouden tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian tiekartassa 2016-2018 asetetaan tavoitteeksi osaamis pohjaisesti parantaa ihmisten terveyttä ja hyvinvointia muun muassa tutkimuksen ja teknologian kehityksen luomien mahdollisuuksien avulla. Samalla parannetaan maamme asemaa kansainvälisesti tunnettuna terveystalouden tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan, investointien ja uuden liiketoiminnan edelläkävijänä.

Kehittämällä terveysalan tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöä panostamme osaamiseen, kasvavaan vientialaan, investointien lisäämiseen ja ennen kaikkea laadukkaaseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Genomitiedon hyödyntämisen kärkihanke

Sipilän hallitus päätti keväällä 2016 17 miljoonan euron kokonaisuudesta genomitiedon hyödyntämiseen osana kilpailukyvyyn kärkihanketta vuosille 2017-2021 (kansallinen genomikeskus, kansallinen syöpäkeskus ja biopankkien toimintojen yhdistäminen). Tämä investointi luo Suomesta lääketieteelliselle tutkimukselle ja terveysteknologian liiketoiminnalle kansainvälisesti erittäin kilpailukykyisen ympäristön ja mahdollisuuden houkutella merkittäviä investointeja.

Kansalliset verkottuneet osaamiskeskukset

Hallitusohjelman mukaisesti Suomeen tarvitaan vahvoja osaamiskeskittyviä. Terveysalalla tämä merkitsee kansallisia yhteistyömalleja ja verkottuneita keskuksia, joista saa sekä korkeatasoista hoitoa että joissa tehdään korkeatasoista tutkimusta uusien hoitojen ja teknologioiden kehittämiseksi.

Kansalliset osaamiskeskukset, kuten **syöpäkeskus ja neurokeskus** tuovat yrityksille ja muille tutkimuskumppaneille selkeän tahon, johon olla yhteydessä. Suomen niukat mutta laadukkaat tutkimusresurssit olisivat näin alakohtaisesti käytettävissä nk. yhden luukun kautta. Osaamiskeskukset voivat olennaisesti parantaa suomalaisten toimijoiden mahdollisuuksia päästä mukaan uusimpien hoitojen ja teknologioiden kehittämiseen sekä klinisiin tutkimuksiin ja kansainvälisiin projekteihin. Osaamiskeskusten yhteistyö voi myös tukea korkeakoulujen profiloitumista ja tutkimustulosten kaupallistamista samalla kun tehostetaan sote-palveluja.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen perusteluissa esitettyjä tavoitteita osoittaa eräitä valtakunnallisen kokonaisuuden suunnittelua ja yhteen sovittamista koskevia tehtäviä yliopistollisille sairaaloille tai sairaanhoitopiireille.

Asetuksen mukaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille säädettäisiin syövän ehkäisyyn, diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen *valtakunnallista* suunnittelua ja toiminnan yhteensovittamista koskevat tehtävät, joita hoidettaessa on huolehdittava toimintojen (kliinisestä ja translationaalisesta) tutkimuksellisesta pohjasta. Säädöksellä tarkoitetaan perustettavaa Kansallista syöpäkeskusta, joka muodostuu viidestä alueellisesta syöpäkeskuksesta ja valtakunnallisesta koordinoivasta yksiköstä. **Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tarkoituksenmukaisena luonnoksessa ehdotettua työnjakoa ja toimintamallia.** Työ- ja elinkeinoministeriö on teettänyt vuonna 2016 STM:n kansallisen syöpäkeskuksen työryhmän tueksi asiasta selvityksen.

Asetusluonnoksen perustelumuiotiossa kannustetaan jatkamaan keskustelua verkostomaisen **kansallisen neurokeskuksen** perustamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö tukee keskustelujen jatkamista, jakaen terveysalan kasvustrategian valmistelussa muodostuneen näkemyksen että kansallisen neurokeskus voisi koota Suomen laaja-alaista ja kansainvälisesti merkittävää neurotieteiden osaamista vaikuttavammaksi kokonaisuudeksi.

Kansallinen neurokeskus syventäisi yhteistyötä kliinisen ja perustutkimuksen, eri tieteenalojen, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistollisten sairaaloiden välillä sekä avaisi ikkunan lääketieteellisuuden ja terveysteknologia-alan yritys yhteistyölle, tutkimuslähtöisten yritysten syntymiselle ja tutkimustulosten kaupallistamiselle. Verkostomainen osaamiskeskittymä kokoaisi eri terapia-alueiden hajallaan olevia tutkimusresursseja tiiviimmin keskinäiseen yhteistyöhön ja edistäisi mm. kustannusvaikuttavien hoitomenetelmien kehittämistä. Pitkällä tähtäimellä tämä mahdollistaisi aivotutkimukseen liittyvää kaupallista menestystä ja merkittäviä sote-säästöjä. Näin Suomi kykenisi tehokkaammin hyödyntämään olemassa olevia resurssejaan mm. kansainvälisten tutkimusinvestointien houkuttelemiseksi. Näitä tekijöitä painotettiin työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2016 teettämässä Neuroresearch Finland – kartoituksessa.

TKI edellytykset osana uudistuvaa sote- ja palvelujärjestelmää

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä että tutkimuksen, kehityksen ja innovaatio toiminnan rakenteiden uudistuminen turvataan osana sote-uudistusta, jotta esim. kliinisen lääketutkimuksen, terveysteknologian kehittäminen ja innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen sekä nk. test bed-toiminta uusien ratkaisujen kehittämiseksi mahdollistuu jatkossakin.

Uudistuva sote-palvelujärjestelmä voi toimia sekä innovaatioiden lähteenä ja hyödyntäjänä. Yritysten, yliopistojen ja tutkimuslaitosten läheinen yhteistyö yhdessä terveydenhuollon palvelujärjestelmän kanssa voi tarjota hedelmällisen kehitysympäristön uusille hoidoille, tuotteille ja palveluille. Verkottunut kansallinen yhteistyö ja työnjako on myös kansallisen terveysalan kasvustrategian tavoitteiden mukaista. Työ- ja elinkeinoministeriö on sitoutunut jatkossakin terveysalan kasvustrategian toimeenpanoon yhteistyössä STM ja OKM kanssa.

Antti Valle
Ryhmäpäällikkö

Asta Wallenius
Kehittämispäällikkö

